

Voorzitter,

Vandaag spreken we over de *Perspectiefnota 2026-2029*: een van de grootste bezuinigingsopgaven die Alblasserdam in lange tijd heeft gekend. We realiseren ons dat deze opgave – zo is benadrukt – **iedereen in ons dorp zal raken**. Als CDA-fractie voelen we de ernst hiervan. Tegelijkertijd erkennen we dat het college met deze perspectiefnota een noodzakelijke weg inslaat. **Wij als coalitiepartij steunen de hoofdlijnen van de voorgestelde aanpak**. Het is helaas onvermijdelijk en sluit in de kern aan bij wat wij al langere tijd bepleiten: breed besparen, keuzes durven maken, maar onze gemeenschap zoveel mogelijk heel laten.

Wij staan klaar om die verantwoordelijkheid te nemen. Maar we willen het *wel* op de juiste manier doen: financieel daadkrachtig, **zonder het hart uit onze samenleving te snijden**.

De speelruimte zit dus in het “vrije” deel van de begroting – en laat dat nou precies de dingen zijn die wij zo belangrijk vinden voor de leefbaarheid: onze verenigingen, cultuur, preventieve zorg, sport, enzovoort. Hier komt dus de pijn te liggen als we niets doen om het anders op te lossen.

Voorzitter, hiermee komen we op **wie** en **wat** deze maatregelen raken. Kortom: **wat betekenen deze bezuinigingen voor onze inwoners en het maatschappelijk middenveld?**

Laat mij twee kerngebieden uitlichten:

1. Jeugdzorg en het sociaal domein.

Het sociaal domein is de grootste kostenpost, en dus ligt daar een groot deel van de bezuinigingsopgave. Het voorstel is onder meer om jeugdhulp anders te organiseren: **meer lichte, algemene hulp lokaal en minder zware, specialistische zorg regionaal inkopen**. Onze zorgen hierbij zijn tweevoudig:

- **Kwaliteit en toegankelijkheid van hulp:** Als we strenger gaan normaliseren – dus pas hulp bieden als het echt niet anders kan – bestaat het risico dat problemen verergeren voordat er hulp komt.
- **Preventie vs. dure nazorg:** We lezen dat er gekort wordt op “voorkant”-voorzieningen, zoals jongerenwerk, buurtaanpak en armoedebelaid. Juist deze relatief goedkope preventieve activiteiten kunnen voorkomen dat er later veel duurdere zorg moet worden verleend. **Het CDA wil niet dat we nu een kleine besparing boeken om later met grote kosten én menselijk leed geconfronteerd te worden.**

2. Maatschappelijk middenveld: verenigingen, cultuur en vrijwilligers.

Verenigingen, kerken, sportclubs, cultuurinstellingen, vrijwilligersorganisaties – ze vormen het sociale weefsel van ons dorp. We hebben telkens benadrukt: *het afbreken van voorzieningen is makkelijk, maar het weer opbouwen kost enorm veel tijd en energie*.

Concreet een paar punten van zorg en aandacht:

- **Verenigingen en sport:** Het voorstel omvat o.a. huurverhogingen voor sportclubs en minder onderhoud op sportvelden en groen. Dat betekent in de praktijk dat clubs met hogere kosten en meer eigen kluswerk te maken krijgen. Onze sportverenigingen draaien op vrijwilligers en hebben de afgelopen jaren al veel voor de kiezen gehad (denk aan corona). Laten we hen niet overvragen. We willen immers dat meer inwoners van Alblasserdam actief zijn door middel van sport en beweging.
- **Cultuur en bibliotheek:** De bibliotheeksubsidie wordt teruggebracht richting regionaal gemiddelde. Dat doet pijn, maar we begrijpen de benchmark-gedachte. Wel willen we hier nadrukkelijk bepleiten dat de bibliotheek haar kernfuncties kan behouden. Wij vertrouwen

erop dat de bibliotheek door eigen inzet, meer leden, meer vrienden, meer efficiency erin kan slagen toch zoveel mogelijk de bezuiniging van € 120.000,00 in 2028 te realiseren. En dat ook het college erin slaagt om samen met de bibliotheek de volwaardige bibliotheek voor het dorp te behouden; ook gezien de laatste brief van de bibliotheek.

- **Ook onze sport en cultuurcentra** (Landvast, Blokweer, Zwembad en Molenzicht) worden minder gesteund en moeten meer eigen inkomsten genereren. We vragen het college om de vinger aan de pols te houden: lukt het hen om dat gat te dichten door meer verhuur of efficiency? Als blijkt dat hier onhaalbare doelen staan, moeten we tijdig bijsturen. Gebruik de uitgestoken hand van deze vrijwilligersbesturen om samen deze voorzieningen in stand te houden, maar geef deze besturen ook perspectief en lange termijn afspraken.
- **Brughuis:** We hebben de reactie gelezen van het Brughuis en de adviesraad sociaal domein. Hier spreekt duidelijk de intentie uit om in 2028 toe te groeien naar een bezuiniging van 400k. Tegelijkertijd is er zorg over de ingroei richting dit bedrag vanwege de fusie die voor de deur staat. Hierom willen we het college oproepen, middels een motie, de ingroei mogelijk te maken.
- **Vrijwilligers en mantelzorgers:** Er wordt een groot beroep gedaan op de 'eigen kracht' van de samenleving. In Alblasserdam weten we dat die kracht groot is – denk aan de vele vrijwilligers, mantelzorgers en burgerinitiatieven. Maar eigen kracht komt niet uit de lucht vallen; die moeten we blijven faciliteren. Mantelzorgers verdienen ontlasting en waardering (het faciliteren van respijtzorg blijft belangrijk). Vrijwilligers verdienen ondersteuning, bijvoorbeeld via een goede verzekering of een jaarlijkse waarderingsactie. Het college stelt voor te bezuinigen op de waarderingssubsidies, is dat nu verstandig? De gemeente kan misschien minder doen, maar dan moeten we degenen die het overnemen, des te meer waarderen. Kan het college deze keuze heroverwegen?

Gegeven deze situatie heeft het CDA een aantal duidelijke uitgangspunten, die we als rode draad de afgelopen jaren hebben gehanteerd en ook nu weer benadrukken:

- **Ingrijpen moet, maar met beleid en menselijkheid.**
- **Behoud van sociale basisnetten.** Onze eerste zorg is en blijft dat de meest kwetsbaren niet de dupe worden. Het sociale vangnet moet intact blijven. Dat betekent voor ons: basisvoorzieningen in zorg, minima-ondersteuning en veiligheid zoveel mogelijk overeind houden. Een voorbeeld: we begrijpen de noodzaak om het armoedebelief te versoberen, maar we verwachten ook dat het college oog houdt voor schrijnende gevallen en maatwerk blijft bieden waar inwoners écht klem komen te zitten.
- **Het middenveld ondersteunen waar het kan.** Zoals gezegd willen wij het maatschappelijke middenveld – verenigingen, vrijwilligers, buurthuizen – zo veel mogelijk ontzien. Dat is niet alleen emotie; het is ook strategie. Een sterk middenveld kan juist helpen om dure professionele zorg en overheidstaken te verlichten.
- **Eerlijk verdelen en breed zoeken.** We hebben het vaak gezegd: de pijn moet eerlijk verdeeld worden. Niet alleen onze inwoners, maar ook de gemeentelijke organisatie en regionale samenwerkingspartners moeten een duit in het zakje doen. Wat ons betreft blijft de lat hoog: **als er €4 miljoen moet worden gevonden, dan moet ook grofweg de helft daarvan uit regionale samenwerking en interne efficiëntie komen.**

Een positief punt in deze bezuinigingsdiscussie is dat het ons misschien dichterbij elkaar kan brengen. Als overheid minder doet, zullen inwoners en organisaties meer samen moeten doen. Dat kan onze gemeenschapszin versterken – maar alleen als wij als gemeente die initiatieven omarmen en waarderen. Het CDA zal er bovenop zitten dat waar de "eigen kracht" van de samenleving wordt gevraagd, het college die eigen kracht ook serieus ondersteunt.

Spreekende voorbeelden zijn daarvoor:

Landvast, het ParticiPand en BSSA/Molenzicht

Landvast: Omarm het resultaat uit het overleg met het bestuur van Landvast, een taakstellende bezuiniging van 100.000 euro in 2028, maar respecteer ook de meerjarenafspraken en geef het bestuur zekerheid.

Het ParticiPand; omarm het plan van het gebruikerscollectief, behoud en verduurzaam het pand. Behoud de maatschappelijke functie en steun de overgang van Voedselbank en kledingbank. Werk dit plan in overleg verder uit.

Zet ook vol in op optimale opbrengst voor woningbouw op het terrein van de oude Brandweerkazerne en de Postduif.

De BSSA en Molenzicht. Geef het bestuur van de BSSA en Molenzicht vertrouwen en zekerheid op langere termijn en kom samen tot de oplossing. Denk daarbij aan het behouden van het schoolzwemmen om een tariefsverhoging van 50-60-% te vermijden en andere zaken uit de inbreng van de BSSA bij de raadsvergadering van 13 mei jl.

Noodzakelijke keuzes – wat (nog) niet en wat liever wel

In de perspectiefnota is een lijst opgenomen met *noodzakelijke keuzes*: opties die nu niet zijn meegenomen, maar die alsnog nodig zijn als we er in 2028 nog niet zijn of als er tegenvallers komen. Het CDA wil hier duidelijk over zijn, want ook dit is een kwestie van continuïteit van ons standpunt:

- **Sommige maatregelen uit die lijst steunen wij níet.** Laat ik het duidelijk zeggen: voorzieningen als onze bibliotheek, landvast, het lammetjeswiel, participand of het zwembad en sportcentrum blokweer zijn voor ons van wezenlijk belang. **Volledige sluiting of verkoop daarvan is voor het CDA onbespreekbaar.** Die rode lijnen willen we vandaag helder uitspreken, zodat onze inwoners weten dat we niet lichtvaardig tot zulke stappen zullen overgaan.
- **Andere maatregelen uit de lijst kunnen wat ons betreft juist nú al worden opgepakt.** Er staan namelijk ook opties tussen die minder pijn doen aan de samenleving en eerder te maken hebben met efficiënter bestuur of het afstoten van niet-kernactiviteiten. Ons standpunt is: **waar mogelijk moeten we die “noodzakelijke keuzes” niet uitstellen tot morgen, maar vandaag al inzetten om de werkelijk lastige keuzes te voorkómen.** Concreet dienen we hiervoor een amendement in.

Conclusie – Verantwoordelijkheid nemen met oog voor de samenleving

Voorzitter, afrondend. Alblasserdam moet fors bezuinigen; dat is de harde werkelijkheid. Het CDA is bereid die werkelijkheid onder ogen te zien en zijn verantwoordelijkheid te nemen. Tegelijk zullen wij **blijven vechten voor het behoud van onze sociale samenhang en voor bescherming van de zwakkeren.** Die balans – financieel gezond worden zonder het hart uit onze gemeenschap te halen – is de kern van onze inzet, nu en de komende jaren.

Ik sluit af met een woord van hoop. Alblasserdam heeft in het verleden vaak zijn veerkracht getoond. Onze inwoners, verenigingen, kerken en ondernemers hebben een groot hart. Wij hebben een traditie van omzien naar elkaar. **Die kracht is onze grootste troef om deze crisis te boven te komen.** Laten we die koesteren en niet ondermijnen.

Dank u wel.